Medisinsk lettvekter – bare meg?

Denne historien er en personlig beretning om det å være legestudent. Den handler om ikke å få det til, om å føle seg som en lettvekter og om kanskje å være god nok likevel. Forhåpentligvis kjenner noen seg igjen.

Se kommentar side 698

Du har kanskje sett BI-reklamen med disse menneskene som sitter rundt et bord og den fjonge, intelligente damen ved enden av bordet spør: «Har dere ikke hørt om ??» De andre letter fra stolene sine og flyr av gårde, som lettvektere. Du vet, denne «ehh...»-følelsen. Det er i hvert fall denne reklamen jeg refererer til når folk spør meg hvordan det går på studiet. Det er mye «ehh...», «jeg vet ikke» og «hvordan var det der nå igjen?».

De to første årene på studiet var jeg forberedt på. De skulle bli teoretiske, tørre og kjipe. Og det ble de. 30 studiepoeng med biologiske basalfag var drøyt, statistikken forsto jeg ikke hva jeg skulle med (før nå nylig, da særøppgaveveilederen begynte å snakke om t-test), og anatomen var på et detaljnivå jeg ikke kunne ane var nødvendig.

Det andre året begynte friskt som fadderleder, og da økte selvtilliten ørlite grann, vil jeg påstå. Endelig var vi de «erfarne» som kunne fortelle livredde fadderbarn hvordan livet som medisinstudent artet seg (som om vi visste så mye om det). Nevrobiologien laget bokstavelig talt hodebry utover høsten, fysiologien var faget der jeg trodde jeg skulle se lyset. Faget var spennende, for all del, men det var vel først og fremst fordi jeg stakk meg på en av medstudentenes brukte nål. Det endte med tre ganger oppfølging hos en ivrig fastlegevikar som slett ikke ville ha en hivsmittet medisinstudent på nakken (eller CV-en). Som dere sikkert har skjönt, syntes jeg de prekliniske fagene var tunge, vanskelige og litt kjedelige og lengtet sårt etter praksis og ekte mennesker.

Tenker? Jeg trodde vi pugget

Etter en sommer løpende rundt på et sykehjem som pleieassistent var jeg mer enn klar for mitt tredje år – det som skulle bli mitt år! Jeg var ferdig med teori og bøker for en liten stund – nå var det pasientene og meg, i hvitt! Jeg er god med folk, tenkte jeg, så nå kommer endelig mestringsfølelsen. Men det å være god til å konversere, det å like å snakke med og være med folk, det å ha dreisen på de gamle damene og danse swing med de gamle herrene på sykehjemmet – det er noe helt annet enn å snakke med en kvinne i sin beste alder

fullstendig oppløst i sorg og fortvilelse over sin uhelbredelige kreftsykdom. Det var da det gikk opp for meg at dette er mye mer enn et studium, det handler faktisk om død og liv. Og dette skal du stå i med begge beina i bakken, kunnskapen i ryggraden og empatien i hjertet. Og det hjelper ikke å like å snakke med folk, ingen blir friske av det. Og det hjelper heller ikke deg, eller selvfølelsen din. Selv om sistnevnte er langt ifra det viktigste i denne sammenheng.

Klinisk praksis ble altså ikke slik jeg hadde forventet. Det kom ingen mestringsfølelse, men heller en seig, vond og altoppslukende følelse av ikke å strekke til. Jeg hang og slang mellom vakter i akuttmotaket, journalopptak, kvalmende operasjoner og praktiske prosedyrer. Det sistnevnte holdt på å gå helt galt da jeg skulle sette venekanyler på en tålmodig, fantastisk medstudent og glemte stasen. Plutselig var nesten hele blodvolumet utover gulvet (og støvlettene mine) mens sykepleieren ved siden av meg skrek: «Tenk, tenk!» For ikke å snakke om da jeg serverte et stort glass kaldt vann til verdens søteste, gamle og – som jeg etter hvert fant ut – svært alvorlig overhydrerte pasient. Idet vedkommende skulle til å drikke snur hele studentgruppen seg sammen med legen og roper: «Nei!» Du får ikke akkurat selvtillit av det heller.

Etter hvert som tiden går, oppdager du at legene begynner å regne med deg. «Hva tenker du?» var det en som sa til meg. Tenker? Jeg trodde vi pugget, jeg. Etter hvert begynte jeg med nevrologi, og i det faget tenkte jeg faktisk litt. Der følte jeg for første gang at det begynte å løse, men det var bare frem til en klinikk foran hele kullet med en av de eldre professorene (som hadde tatt med seg tidenes medisinske mysterium for anledningen). Alt du klarer å tenke på da, er «Herregud, så dum jeg føler meg, håper ikke professoren spør meg om noe». Og det er jo nettopp det han gjør. «Hva tenker du?» spør han, som om det var den største selvfølgelighet. Det hjelper ørlite når professoren etterpå forteller oss at han ikke skjønnte så mye selv, men man blir samtidig nærmest druknet i sin egen bekymring over det store spørsmålet om man da noensinne vil forstå noen ting når

ikke han gjør det engang. Hvorfor likte vi nevrologi egentlig? Var det veilederene som fulgte oss gjennom faget som utgjorde forskjellen? Jeg er i hvert fall sikker på at det å bli fulgt av samme lege sammen med en liten gruppe andre studenter gjennom hele faget ikke gjorde meg dårligere i nevrologi. Eller mer utrygg for den saks skyld.

«Dette er studiet for dårlig selvtillit»

Jeg synes det er påfallende at jeg snart har gått fire år på dette studiet og kan telle på én hånd hvor mange ganger jeg virkelig har følt at jeg er god på noe. Det kan være mange forklaringer på det. Jeg kan være dum. Eller jeg leser og øver for lite. Kanskje er det legene jeg treffer det er noe galt med, eller kanskje er jeg bortskjemt på skryt fra før? Har jeg hatt det for lett i livet? Det skulle kanskje bare mangle at jeg må bryne meg litt på studiet for å klare meg i den ordentlige legeverdenen. Kanskje jeg har vondt i viljen, sliter med lav selvfølelse eller har helt feil innstilling. Eller kanskje har jeg altfor høye krav til hva jeg kan forvente av mestringsfølelse på dette studiet? Mulig er jeg bare på feil studium. Alt dette kan godt hende, og det er nok noe i mye av det. Men det kan også hende at vi burde bli litt bedre på å hjelpe hverandre, skryte av hverandre og være litt på lag. Kanskje vi i hvert fall kunne hviske til hverandre at vi føler oss litt dumme av og til? Og hvor er egentlig de som skal passe på meg og se til at jeg ikke bukker under?

Jeg vet jeg er, eller er på vei til å bli, et voksent menneske og at jeg har ansvar for min egen utdanning, men jeg synes likevel det er rart å gå seks år på et studium som dette uten at noen følger med på hvordan det går. Dette opplegget vi driver med, er ikke bare et studium, det er ikke bare jeg og bøkene. Det kan være livets fineste lysglimt og livets mest brutale grusomheter på en og samme dag. Og det er ikke mine opplevelser eller skjebne engang, men noen andres. Og der står jeg, medisinstudenten, midt oppe i det hele. Der står jeg og skal takle det som om jeg har gjort det tusen ganger før. Hvem har det, da? Ingen jeg kjenner. Vi er mange i samme båt, og muligens er vi en del som føler det på samme

Illustrasjon © Supernøtt popsløyd

måte. Det er jo heldigvis ikke en konkurranse, så kanskje vi skulle vært på lag alle sammen? Vi ønsker vel alle å hjelpe mennesker som trenger det og forhåpentligvis gjøre noen friske. Det ser for meg ut til å være et samarbeid, ikke et enmannsshow.

En finfin medkulling sa til meg: «Dette er studiet for dårlig selvtillit.» Det var så treffende og så befriende å høre. Dette er virkelig studiet for dårlig selvtillit, lite søvn, eksamensangst, rystende møter, dårlig samvittighet og folk som forteller deg hvor dårlig det har gått på eksamen for å helgardere seg selv for A-karakteren tikker inn på studentweb. Og hva sier man da? Jo, da var sensorene bare snille med karakterene. Dette er studiet hvor det er mye cottage cheese og makrell i tomat til lunsj, treningsfri en søndag i måneden og lesing til alle døgnets tider. Og dette er for meg studiet der jeg glemmer å si til meg

selv, og mange andre, at vi klarer det. Hvorfor sier ikke jeg eller noen andre nettopp det når jeg står utenfor operasjonssalen, stiv av skrekk og klissvåt på ryggen, før jeg er på vei inn på muntlig eller før jeg stikker nålen i en (u)frivillig medkulling. For jeg klarer det jo! Og det gjør dere og, vi lettvektene!

Å være god nok

Så hvorfor skriver jeg om hvor kjipt alt er? Alt er jo ikke kjipt. Noen ganger er det helt fantastisk å være medisinstudent også. Men spør du meg, så er det er kjipt, trist og vanskelig noen ganger. Det er hardt å stryke i et fag, snuble på muntlig, nesten drepe noen med et glass vann, kjede seg i hjel på forelesning, være kvalm før hver operasjon og – kanskje det aller verste – ikke klare å hjelpe en som trenger hjelp så inderlig. Mulig ender dette i en klar beskjed om å finne seg

noe annet å gjøre i livet. Mulig blir ingen noe klokere. Og mulig er dette en svært dårlig søknad til fremtidige jobber. Men kanskje noen vil ha en lettvekt? Kanskje noen vil ha en som vet at hun er god nok og sier «jeg klarer det» når jeg klarer det og «dette trenger jeg hjelp til» når jeg trenger hjelp. Da, folkens, skal jeg feire med en bolle.

Ingrid Neteland

ingrid.neteland@student.uib.no
Bergen

Ingrid Neteland (f. 1987) er medisinstudent.

Mottatt 14.2. 2012 og godkjent 23.2. 2012.
Medisinsk redaktør Erlend Hem.

>>>